

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА**

Пояснювальна записка
до кваліфікаційної роботи бакалавра
на тему

ПЕЙЗАЖ «ВЕЧІРНІ ЧАРИ ДЕСНИ».

*Текст містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне
джерело*

Виконала: Бондаренко Зоряна Михайлівна,
студентка 4 курсу, групи 40 ом

спеціальності 023 Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація

Керівник: Труш В.М., Ст. викладач кафедри
образотворчого мистецтва

Українського державного
університету імені
Михайла Драгоманова

Рецензент: Сова О.С., кандидат педагогічних
наук, доцент кафедри
образотворчого мистецтва

Українського державного
університету імені
Михайла Драгоманова

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА**

Педагогічний факультет

Кафедра образотворчого мистецтва

Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр

Напрямок підготовки 02 Культура і мистецтво

Спеціальність 023 Образотворче мистецтва, декоративне мистецтво, реставрація

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

професор Шевнюк О.Л.

“ 25 ” вересня 2024 року

**З А В Д А Н Н Я
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ СТУДЕНТУ**

Бондаренко Зоряні Михайлівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проекту) Композиція „Вечірній чарів Десни”

керівник роботи (проекту) _____,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом від “ 25 ” вересня 2024 року № 3

2. Строк подання студентом роботи (проекту) **15 травня 2025 року**

3. Вихідні дані до роботи (проекту) _____

Створити авторську композицію на тему:
„ Вечірній чарів Десни”.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Дослідити розвиток пейзажного жанру

кін. XIX – поч. XX ст як окреме створення

авторської пейзажної композиції
Створити пейзаж „Вечірній чарів Десни”.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Ліній, папір 80 x 100

6. Консультанти розділів роботи (проекту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Тришук В.М. - ст. викладач кафедри		
2	Григоренко І.М. - ст. викладач кафедри		

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка
1.	Затвердження теми дипломного проекту	вересень 2024	викон.
2.	Збір теоретичного, практичного та творчого матеріалу до дипломного проекту	жовтень - грудень 2024	викон.
3.	Затвердження ескізів дипломного проекту	січень 2025	викон.
4.	Творча робота над дипломним проектом	січень - квітень 2025	викон.
5.	Підготовка презентації дипломного проекту	травень 2025	викон.
6.	Попередній захист проекту	травень 2025	викон.

7. Дата видачі завдання 25 вересня 2025 р.

Студент (підпис) Григоренко І.М. (прізвище та ініціали)

Керівник роботи (проекту) (підпис) Тришук В.М. (прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання)

Примітки:

1. Форму призначено для видачі завдання студенту на виконання дипломної роботи (проекту) і контролю за ходом роботи з боку кафедри і директора інституту (декана факультету).
2. Розробляється керівником дипломної роботи (проекту). Видається кафедрою.
3. Формат бланка А4 (210 × 297 мм), 2 сторінки

УРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ДЕРЖАВНОЇ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУ

Направляється студент Бондаренко З. М.
(прізвище та ініціали)

до захисту дипломної роботи (проекту)

за напрямом підготовки 02 Культура і мистецтво

спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація

на тему: Композиція „Вечірні чари Києва”
(назва теми)

Дипломний проект і рецензія додаються

Декан Факультету

проф.Олефіренко Т.О.

Довідка про успішність

Бондаренко З. М.
(прізвище та ініціали студента)

за період навчання на педагогічному факультеті з 20____ року до 20____
року повністю виконав навчальний план за напрямом підготовки,
спеціальністю з таким розподілом оцінок за:

національною шкалою: відмінно 43 %, добре 27 %, задовільно 0 %;
шкалою ECTS: A 43 %; B 27,6 %; C 5,4 %; D 0 %; E 0 %.

Секретар факультету

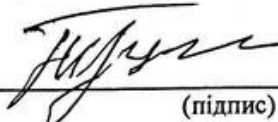
А.О.Олефіренко
(підпис) (прізвище та ініціали)

Висновок керівника дипломної роботи (проекту)

Студент (ка)

Бондаренко Гурена Михайлівна виконала роботу на високому професійному рівні. Виконала роботу композицій в техніці торф. Ресни виконала на основі наданих зразків з композиції, живопису і рисунку. Відповідно рівню бакалавра.

Керівник роботи (проекту)

(підпис)

"09" травня

20 25 року

Висновок кафедри про дипломну роботу (проект)

Дипломний проект розглянуто.

Студент

Бондаренко Г. М.

(прізвище та ініціали)

допускається до захисту даного проекту в Державній екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри

образотворчого мистецтва

професор О.Л.Шевнюк

Примітки:

1. Зазначаються дані щодо навчальних досягнень студента за період навчання у вищому навчальному закладі, висновок керівника дипломної роботи (проекту) та висновок кафедри про дипломну роботу (проект).
2. Формат бланка А5 (148×210 мм), 2 сторінки.

ВІДГУК НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ
БОНДАРЕНКО ЗОРЯНИ МИХАЙЛІВНИ

(Прізвище, ім'я, по-батькові)

Зі спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

ОКР бакалавр

Тема дипломної роботи Композиція «Вечірні чари Десни»

Матеріали полотно, олія

1. Актуальність теми

Питання оволодіння студенткою майстерністю плерного живопису, передачею найтонших станів природи пейзажу як невід'ємної складової людського буття є досить актуальними в сучасних реаліях.

2. Позитивні якості роботи

Великий об'єм підготовчої роботи реалізувався в цікавий підхід до створення композиції річкового пейзажу у складному пограничному між днем і ніччю – вечірньому стані. Композиція роботи продумана, складна і динамічна. Колорова гама відповідає задуму і несе естетично-філософський заряд. Автор продемонструвала професійне оволодіння технікою олійного живопису, вміння втілення знань з композиції, колористики, передачі простору на плері. Було досліджено вітчизняну та світову мистецьку спадщину за обраною темою.

3. Практична цінність висновків і рекомендацій

Дипломантка продемонструвала високий рівень знань особливостей організації й побудови плерної композиції на полотні, вміння правильно передати складну кольорову гаму, яка відповідає стану заходу сонця над рікою. Вона також ґрунтовно пропрацювала вітчизняну та світову мистецьку спадщину за обраною темою. Це дало їй змогу продемонструвати вміння засобами олійного живопису передати власні навички і знання в побудові динамічної перспективи величавої ріки, оспіваної поетами і письменниками, майстерність використання кольорової гами в плерному живописі.

Практичні навички і знання, набуті в час виконання дипломного проєкту, збагатили мистецький досвід дипломниці й стануть у пригоді в подальшій творчій та педагогічній діяльності.

4. Наявність недоліків

Знання та досвід, які дипломниця отримала під час навчання, можуть бути використані у педагогічній діяльності майбутнього вчителя образотворчого мистецтва.

5. Загальна оцінка роботи

Кваліфікаційна робота виконана на фаховому рівні та заслуговує на високу оцінку.

Науковий керівник

старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Труш В. М.

(прізвище, ініціали)

РЕЦЕНЗІЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

Бондаренко Зоряни Михайлівни

(Прізвище, ім'я, по-батькові)

Зі спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
ОКР бакалавр

Тема дипломної роботи **Композиція «Вечірні чари Десни»**

1. Висновок про ступінь відповідності виконаної роботи дипломній кваліфікації і профілюючій спеціальності бакалаврська робота **Бондаренко Зоряни Михайлівни** відповідає всім вимогам до кваліфікаційної роботи. Усі складові проєкту актуальні і виконані на високому професійному рівні.

2. Перелік позитивних якостей роботи (з виділенням елементів творчості)

Виконана **Бондаренко Зоряною Михайлівною** робота представляє собою річковий пейзаж в певний час доби. Майстерно написана вода та елементи природних об'єктів, децю тривожне небо, осяяне сонцем, що заходить. Широкі мазки, активно ліплять світло і тінь. Колорит динамічний, побудований на контрасті теплого і холодного, зеленкуватого і помаранчевого, світлого і темного, яскравого і приглушеного.

Теоретична частина кваліфікаційної роботи написана самостійно, що підтверджує низький показник запозичень при антиплагіатній перевірці. Робота актуальна, проведений ґрунтовний мистецтвознавчий аналіз та розкрита концепція творчої композиції

3. Перелік основних недоліків роботи

У пояснювальній записці наявні стилістичні помилки. Проте зауваження не є суттєвим і не впливає на загальне позитивне враження від роботи.

4. Загальна оцінка роботи

Кваліфікаційна робота виконана на високому професійному рівні та заслуговує позитивної оцінки за умови успішного захисту.

5. Висновок про можливість присвоєння випускнику кваліфікації

Кваліфікаційна робота **Бондаренко Зоряни Михайлівни** «Композиція «Вечірні чари Десни» може бути представленим до захисту, а студентка заслуговує присвоєння освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

Рецензент Сова Ольга Сергіївна

Сова О.С.

(прізвище, ініціали)

Доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва УДУ імені Михайла Драгоманова

(вказати вчений ступінь, наукове звання, посада та місце роботи)

« 30 » травня 2025 р.

Довідка
про результати антиплагіатної перевірки бакалаврської роботи

Комісією з академічної етики педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова здійснено перевірку бакалаврської роботи на тему: **Композиція «Вечірні чари Десни»**

студентки (та) 4 курсу спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація щодо дотримання норм академічної етики

БОНДАРЕНКО Зоряни Михайлівни.

За результатами аналізу роботи та аналізу звіту подібності, який було згенеровано з метою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості з використанням антиплагіатної програми Turnitin (7%) та StrikePlagiarism (0/4,84%), а також аналізу звіту подібності з метою виявлення візуальних збігів з використанням платформ Google і Pinterest, комісія дійшла до наступного висновку (*вибрати один з варіантів*):

1) Комісією *не виявлено* академічного плагіату. Виявлені текстові збіги є загальноживаними фразами та повторювальними елементами оформлення наукового тексту. Візуальні збіги відсутні. Дана бакалаврська робота може бути допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.

2) Комісією частково виявлений академічний плагіат. Дана магістерська робота може бути допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.

3) Комісією виявлено академічний плагіат (обґрунтування факту академічного плагіату додається). Дана магістерська робота не може бути допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.

4) Інше

Голова комісії

Секретар комісії

Матвієнко О.В.
(прізвище, ініціали)

Шулігіна Р.А.
(прізвище, ініціали)

Дата 2 червня 2025 р.

Звіт подібності

метадані

Назва організації
Dragomanov Ukrainian State University
Заголовок
Бондаренко_3_Диплом
Автор
Науковий керівник / Експерт
Бондаренко Зоряна Олена Матвієнко
Підрозділ
Dragomanov Ukrainian State University

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту був знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

25
Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

3804
Кількість слів

29285
Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		0
Інтервали		0
Мікропробіли		3
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		0

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Колір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
з домашньої бази даних (0.00 %)		
ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
з Інтернету		
ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ДЖЕРЕЛО URL	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)

● 7% Overall Similarity

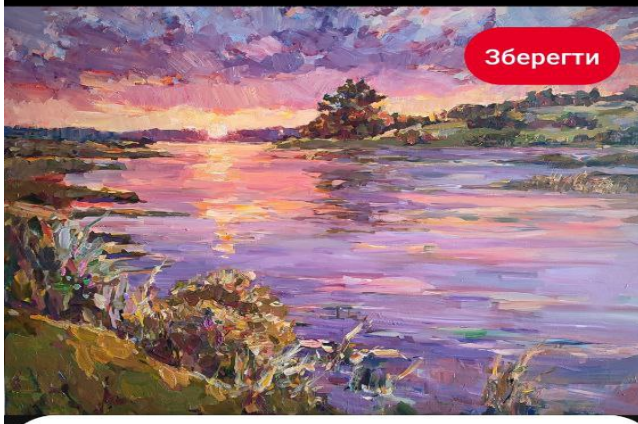
Top sources found in the following databases:

- 7% Internet database
- 0% Publications database
- Crossref database
- Crossref Posted Content database
- 1% Submitted Works database

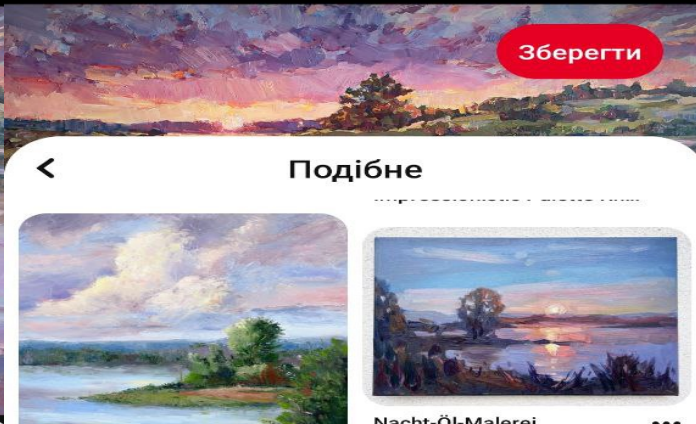
TOP SOURCES

The sources with the highest number of matches within the submission. Overlapping sources will not be displayed.

1	elibrary.kdpu.edu.ua Internet	3%
2	pf.udu.edu.ua Internet	2%
3	pf.npu.edu.ua Internet	1%
4	elcat.pnpu.edu.ua Internet	<1%
5	vseosvita.ua Internet	<1%

Зберегти

Зберегти

Подібне

Kayak Morning Cruise
11x14

First Light Glow,
Contemporary Landscape...

Artists Of Texas
Contemporary Paintings a...

Nacht-Öl-Malerei
Mond-Malerei Nacht-Flus...

Daily Paintworks - Original
Fine Art © Marion Hedger

Contemporary
Impressionistic Palette Kn...

This item is unavailable -
Etsy

Зберегти

Подібне

Western Vistas I Poster
Print - Nanette Oleson-VA...

X

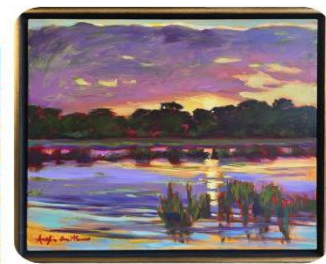
Sunset over the river Oka.
Painting by Sergey Skach...

Original French Countryside
Landscape Oil Painting, Pr...

Malise Landes

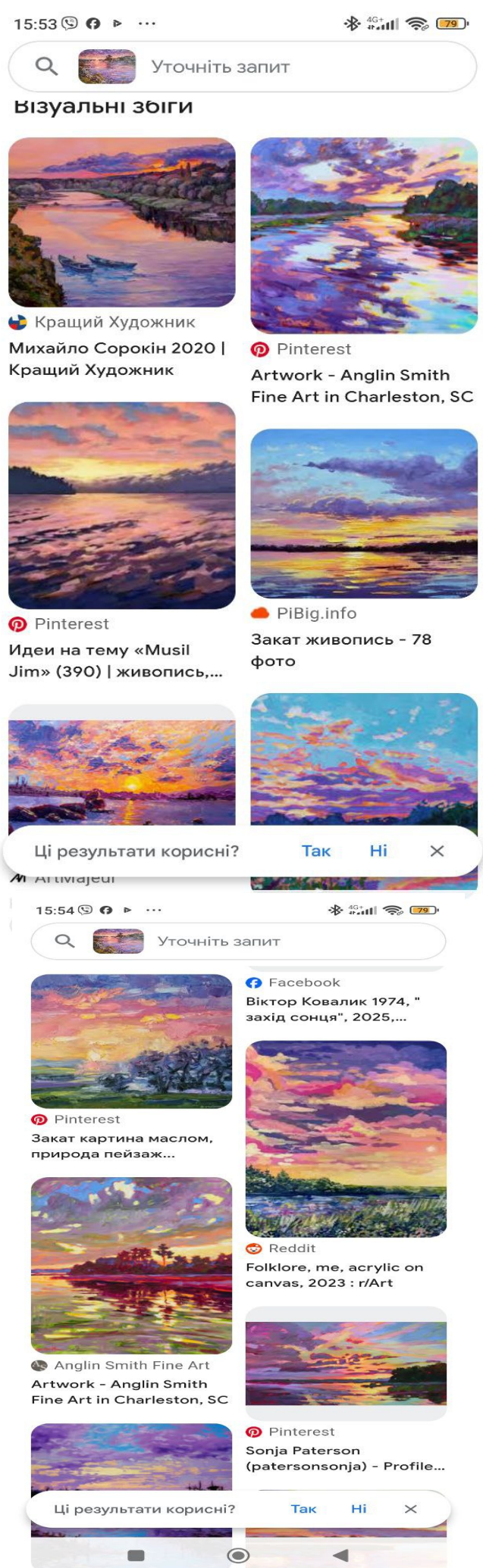
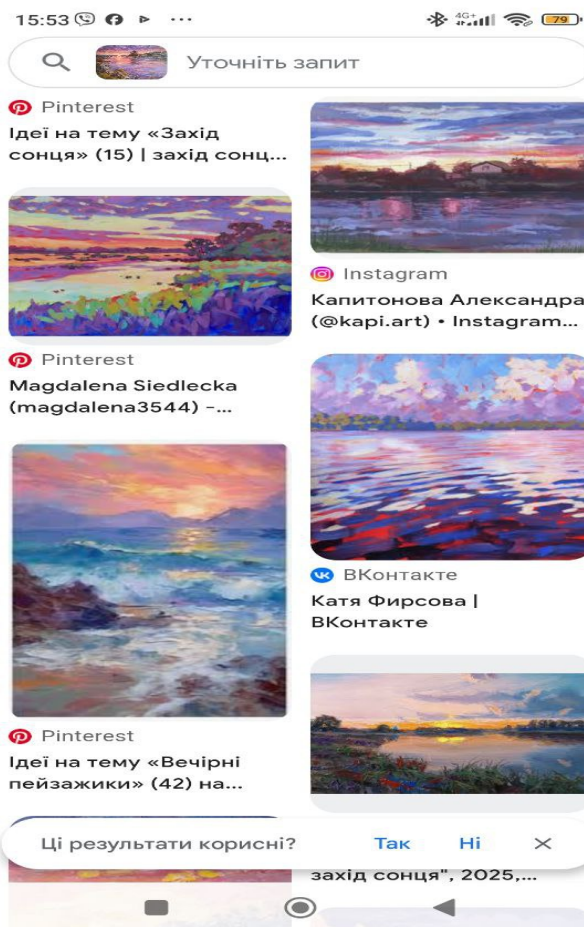
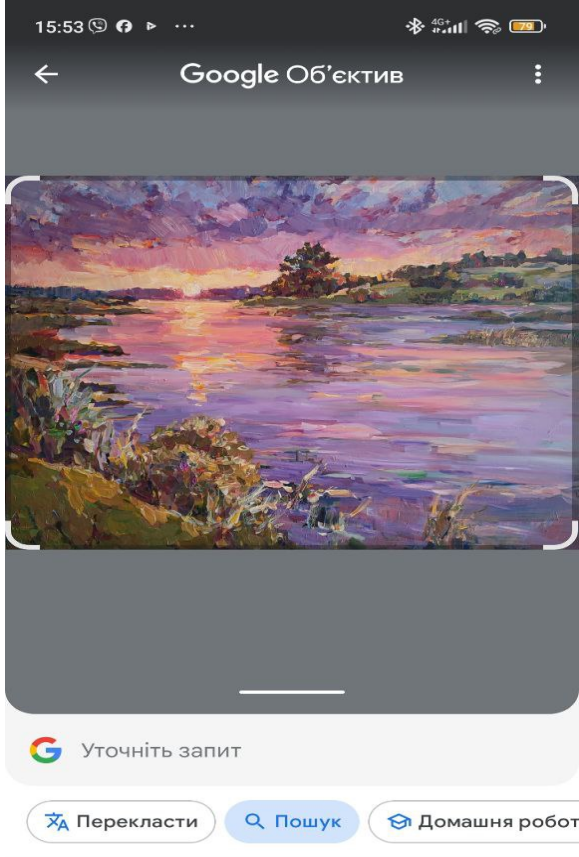

Artwork - Anglin Smith Fine
Art in Charleston, SC

Lake Erie Sunset by
Michael Camp

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. КОНЦЕПЦІЯ АВТОРСЬКОЇ РОБОТИ «ВЕЧІРНІ ЧАРИ ДЕСНИ».....	5
2. МИСТЕЦТВОЗНАВЧИЙ АНАЛІЗ АНАЛОГІВ І ДЖЕРЕЛ НАТХНЕННЯ.....	8
3. ЕТАПИ ТВОРЧОЇ РОБОТИ НАД ХУДОЖНІМ ОБРАЗОМ, КОМПОЗИЦІЙНИМ І КОЛОРИСТИЧНИМ ВИРІШЕННЯМ.....	13
ВИСНОВКИ.....	17
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	20
ДОДАТКИ.....	21

ВСТУП

Актуальність теми. Пейзаж – це один із найбільш давніх та динамічних жанрів мистецтва. Варто зазначити, що він набув філософського, емоційного змісту в період епохи Відродження, коли природа стала окремим об'єктом дослідження. У XIX пейзаж остаточно став окремим жанром у контексті розвитку плерерного живопису та імпресіонізму. Актуальність дослідження пейзажу «Вечірні чари Десни» зумовлена інтересом мистецтва до українських ландшафтів як факторів репрезентації національної ідентичності. Відповідно, зображення Десни є не лише топографічним об'єктом, але й яскравим символом культурної пам'яті. Крім цього, дане дослідження поєднує теоретичні та практичні аспекти, демонструє поєднання засобів символіки, колористики та символіки, що розкриваються крізь призму мистецького твору. Створення даного пейзажу сприяє збереженню культурної спадщини і репрезентує її в сучасному дискурсі. З огляду на це, дана наукова робота є актуальною.

Дослідженням пейзажу частково займалися науковці Н. Брауде, Т. Родіна, Б. Зернов. Зокрема, вони аналізували даний жанр в контексті імпресіонізму. Тим не менш, техніка створення сучасного пейзажу залишається не до кінця окресленою у мистецькому дискурсі, що посприяло вибору теми наукової роботи.

Мета дослідження – дослідити розвиток пейзажного жанру кін. XIX–поч. XX ст. як джерела створення авторської пейзажної композиції.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати концепцію авторської роботи «Вечірні чари Десни».
2. Здійснити мистецтвознавчий аналіз аналогів і джерел натхнення.
3. Створити авторську художню роботу «Вечірні чари Десни».
4. Описати етапи творчої роботи над художнім образом, композиційним і колористичним вирішенням.

Об'єктом дослідження є пейзаж як жанр образотворчого мистецтва.

Предметом дослідження є художньо-образна структура авторського пейзажу «Вечірні чари Десни».

Методи дослідження.

У процесі дослідження використовувались теоретичні та практичні методи дослідження:

- *порівняльно-історичний метод* дозволяє проаналізувати історичні особливості пейзажного живопису, а також виокремити характерні риси імпресіоністичного пейзажу;
- *біографічний метод* використовується для представлення в тексті роботи окремих епізодів біографій художників;
- *мистецтвознавчий метод* дозволяє проаналізувати стилістичні, естетичні особливості художніх творів.
- *емпіричний метод* застосовується для безпосереднього спостереження за творами митців-пейзажистів.

Наукова новизна одержаних результатів:

- вперше запропоновано авторську концепцію композиції «Вечірні чари Десни»;
- уточнено специфіку зображення природи в українському пейзажному живописі кін. XIX – поч. XX ст.;
- конкретизовано етапи роботи над авторською інтерпретацією ландшафту Десни;
- подальшого розвитку набули знання про пейзажний жанр в образотворчому мистецтві.

Практичне значення отриманих результатів. Практичне значення результатів дослідження полягає у створенні авторського пейзажу «Вечірні чари Десни» та подальшого використання матеріалу в музейній практиці, створенні інструментарію для мистецьких навчальних закладів, курсах тощо. Крім цього, дослідження може бути корисним для художників, мистецтвознавців та усіх, хто цікавиться історією мистецтва.

КОНЦЕПЦІЯ АВТОРСЬКОЇ РОБОТИ «ВЕЧІРНІ ЧАРИ ДЕСНИ»

Ідея картини «Вечірні чари Десни» полягає у зображенні образу природи як місця емоційної глибини, внутрішнього спокою та культурної ідентичності. Перш за все, полотно має демонструвати художнє втілення почуттів, що пов'язані з вечірнім західним сонцем – часом, коли денна активність зменшується і настає час тиші та спокою.

В такий момент особливо відчувається краса природи, її незламність та гармонія. Така мить – година перед заходом сонця на річці, стала основною складовою ідеї полотна: показати, що природа може зупинити час, занурити глядача у простір особистісного переживання.

Центральною в концепції авторської роботи є ідея гармонійного співіснування людини з природою. Незважаючи на те, що на полотні відсутні людські фігури, наявність когось відчувається (емоційна присутність автора полотна, його мистецького досвіду, спогадів тощо). Відповідно, даний пейзаж можна трактувати як мистецьку метафору душевного стану, у якій кожен елемент має на меті передати глядачеві настрій, плавність часу, м'якість світла та кольорів.

Ідея полотна також пов'язана з особистими значенням місця, котре зображена на ньому. Для автора – це місце, що символізує дім. Відповідно, на картині передано звернення до рідного середовища не лише як до об'єкта зображення, а й до джерела натхнення, котре зберігає культурну тяглисть, досвід минулих поколінь, інтимну близькість. Таким чином, картина має 2 плани – зовнішній, що реалізується у зображенні конкретного ландшафту, та Внутрішній, що відображає особистісні переживання, які формують художній образ.

Композиційна структура картини «Вечірні чари Десни» побудована на принципі горизонтального розгортання простору, що підсилює відчуття простоти, природності та невимушеного плину часу. Така організація зображення дозволяє глядачеві «рухатись» уздовж полотна, занурюючись у

медитативну атмосферу, створену м'яким вечірнім освітленням і спокійною водною поверхнею. Центральний візуальний акцент зосереджений у верхній частині композиції – саме там, де розташовано заходяче сонце. Цей елемент не лише організує композицію, а й виконує важливу емоційну функцію: сонце у вечірньому небі вказує на кінець дня, символізує завершення циклу, настання часу рефлексії, внутрішньої тиші.

Віддзеркалення неба у воді створює ефект дзеркальної симетрії, що посилює ірреальність зображеного. Це візуальне «подвоєння» простору не лише створює ілюзію глибини, а й розкриває концептуальний вимір картини, в якому межа між реальним і уявним, між фізичним і метафізичним стирається. Таке рішення дає змогу інтерпретувати воду як своєрідний архів пам'яті, де відображаються не тільки предмети довкілля, а й емоційні сліди, відгуки минулого, мрії та уявлення.

Силуети дерев на горизонті, виконані з м'якими, розмитими контурами, не мають жорсткої геометрії. Їхня розмитість навмисна — вона символізуєплинність часу, невловимість спогадів, які з часом втрачають чіткість, але залишають теплі враження. Такий підхід дозволяє уникнути зайвого натуралізму та натомість загострює емоційне сприйняття картини. На передньому плані композиція врівноважена рослинністю, яка виконує функцію «входу» у простір зображення – глядач наче заглядає крізь неї у глибину пейзажу. Цей елемент служить як емоційне обрамлення і водночас як засіб перспективного заглиблення.

Уся композиція побудована довкола символіки світла й води – двох візуальних і смислових домінант. Світло в картині – це не просто фізичне явище, а ідея духовного очищення, надії, внутрішнього пробудження. Воно огортає всі об'єкти, наповнюючи їх теплом і спокоєм. Вода, у свою чергу, постає як образ збереженої пам'яті: вона відображає, дублює, але водночас трансформує зображення, подаючи їх у новому, емоційно забарвленому вигляді. Таким чином, через взаємодію цих елементів розкривається авторське

бачення гармонії між зовнішнім і внутрішнім світом, між довкіллям і особистим досвідом.

Для мене як митця обрана тема є не лише візуальним об'єктом для художнього дослідження, але й глибоким джерелом особистісного та культурного самовизначення. У контексті пейзажного жанру вона набуває особливого значення, оскільки дозволяє реалізувати не лише формальні завдання зображення природного середовища, а й концептуальні пошуки, пов'язані з феноменом локальної ідентичності, естетизації спогаду та рефлексією над людсько-природним діалогом. В умовах сучасного соціокультурного дискурсу, що характеризується інтенсифікацією урбанізації та цифрової репрезентації дійсності, звернення до реальної природи – зокрема рідного ландшафту – постає як акт збереження автентичного сенсу буття, зокрема через художню репрезентацію.

Картина «Вечірні чари Десни» не зводиться до традиційного зображення конкретного місця – вона функціонує як візуально-символічна модель суб'єктивного переживання простору, де поєднуються естетична чутливість, емоційна пам'ять та культурна приналежність. Пейзаж у цій роботі виконує роль медіатора між зовнішнім світом і внутрішнім простором художника, трансформуючи фізичне середовище у художньо осмислений образ. Саме ця трансформація надає роботі статусу не тільки естетичного висловлювання, але й культурного тексту, що здатен ініціювати у глядача процес глибокої емоційної та ментальної рецепції.

У зазначеному контексті «Вечірні чари Десни» функціонує як форма візуального архівування локальної природи, що водночас є універсальним жестом захисту, пам'яті та медитативного самопізнання. Через вибір цієї теми реалізується прагнення до діалогу – не лише з глядачем, але й із самою природою, як з автономним, хоча й глибоко персоналізованим співрозмовником. Таким чином, картина стає не лише продуктом творчого акту, але й простором для рефлексії, де художнє мислення співіснує з філософським осмисленням світу.

МИСТЕЦТВОЗНАВЧИЙ АНАЛІЗ АНАЛОГІВ І ДЖЕРЕЛ НАТХНЕННЯ

Період розквіту живопису в Україні, як окремого жанру, розпочинається на поч. XIX ст., адже до цього періоду він виконував функцію фону для фігур в сакральному живописі. У цьому контексті можна сказати, що він був природнім або архітектурним фоном, але не передавав при цьому конкретний ландшафт. Тим не менш, під впливом європейського мистецтва та використання реалістичних мотивів відбуваються трансформації у зображенні природи в українському живописі. Українські краєвиди займають важливе місце в творчості художників. Відповідно, митці мають вирішити завдання: перенесення на полотно образу природи так, щоб він був джерелом естетичного задоволення, що відповідало тогочасним тенденціям [1, с. 134]. Крім цього, у XIX – поч. XX ст. починають заявляти про себе мистецькі центри у різних містах. Зокрема, Н. Фомічова підкреслює, що «створені за різних умов і обставин мистецькі навчальні заклади Києва, Одеси, Харкова й Львова тривалий час підтримували розвиток українського образотворчого мистецтва, готуючи підґрунтя для формування національної системи мистецької освіти» [8, с. 65].

Регіональні мистецькі особливості живопису починають передаватися через змістову насиченість та національний колорит, що значною мірою залежало від культурно-мистецького осередку та митців-пейзажистів. Варто зазначити, що провідним центром живопису залишається Галичина. У цей період представниками жанру були такі художники: Т. Томасевич, А. Монастирський, К. Устиянович, Й. Курилас, Ю. Панькевич, І Труш та ін. [2, с. 49].

Закарпатська школа живопису стала унікальним та надзвичайно важливим мистецьким явищем у розвитку живопису XX століття, яке сформувалося на основі любові до природи Карпат, місцевого мистецького контексту та європейський художніх традицій. Її засновниками були

Адальберт Едерлі та Йосип Бокшай – випускники Будапештської академії мистецтв, котрі у 1927 відкрили власну «Приватну школу малювання» в Ужгороді. Варто зазначити, що цей навчальний заклад відіграв важливу роль у формуванні нової мистецької генерації, яка поєднувала місцеві художні традиції та академічну підготовку. Таким чином, на мистецьких полотнах було реалізовано особливий стиль, який поєднував яскравий колорит та реалізм. Роботи художників вирізнялися серед інших особливо насиченими кольорами та емоційністю, що передавало як внутрішній світ автора полотна, так і красу рідного краю. Науковці відзначають, що такий підхід був близьким до мистецьких принципів Барбізонської школи у Франції, яка також надавала перевагу пленарному живопису та акцентувала увагу на вмінні передати атмосферу природи [7].

Адальберт Едерлі – видатний живописець, котрий був послідовником Сезанна і проповідував у малярстві тему «Мистецтво ті любов», через що в період СРСР його звинувачували у буржуазній естетиці та формалізмі [26, с.112]. Його пейзажна творчість містить національні мотиви, які передано крізь призму карпатських краєвидів, виконаних у стилізованій манері. До таких робіт належать: «Краєвид з водою» 1930 р. (Додаток А, рис. А. 1.21), «Карпатський пейзаж» 1946 р. (Додаток А, рис. 1.22) та ін.

Творчість Йосипа Бокшая сповнена реалізмом, який, як стверджує М. Сирохман, «ґрунтувався на глибокій вірі, на переконанні, що Господь створив досконалий світ, і головне завдання художника – правдиво передати його красу малярськими засобами» [6, с. 15]. Варто зазначити, що художник творив у різних мистецьких жанрах, однак відомий, насамперед, завдяки пейзажним творам: «Первісною формою малярської творчості Бокшая є, безумовно, краєвид. Він проходить через усю творчість художника. ...» [4, с. 243]. Серед улюблених мотивів художника можна виокремити краєвиди закарпатського краю – млини, ліси, долин и, річки, гори, хати, церкви, замки тощо. Варто підкреслити, що найчастіше Йосип Бокшай малював біля долини річки Уж. До таких робіт належать: «Ужгородський замок взимку» 1947 р. (Додаток А, рис.

А. 1.23), «Пейзаж з гуцулкою» 1960 р. (Додаток А, рис. А. 1.24), «Зима» 1962 р. (Додаток А, рис. А. 1.25) та ін.

Закарпатська школа мала вплив на розвиток живопису в Україні. Її представники, серед яких Е. Кондратович, А. Капшай, А. Коцка, З. Шолтес та ін., стали всесвітньо відомими художниками, а їхні роботи були сповнені колориту, єднання з природою та емоційною насиченістю. Крім цього, вона заклала основи національної ідентичності у живописі, адже поєднувала європейські мистецькі традиції та місцевий культурний контекст [3].

На межі XIX-XX ст. до розвитку живопису долучаються вихованці західноєвропейських закладів. Своє бачення щодо розвитку українського живопису активно демонструють художники, які закінчили навчальні заклади у Кракові та Відні. У цьому контексті варто відзначити художній доробок Івана Труша, котрий був учнем польського художника Яна Станіславського. Його пейзажна творчість реалізована у манері імпресіонізму. Митець був затятим мандрівником, що значною мірою вплинуло на тематику пейзажів, адже він малював не лише красу західноукраїнських земель, але й краєвиди Італії, Єгипту та всієї України. Відповідно, у творчості художника виділяють такі серії пейзажів: «Італійська серія» (Додаток А, рис. А. 1.26), «Наддніпрянська Україна» (Додаток А, рис. А. 1.27), «В обіймах снігу» (Додаток А, рис. А. 1.28), «Кримська серія» (Додаток А, рис. А. 1.29), «З життя пнів» (Додаток А, рис. А. 1.30) [9, с. 856].

У процесі створення пейзажу, котрий є предметом даної наукової роботи, особливе місце серед джерел натхнення займає творчість Архипа Куїнджі (1842-1910). Зокрема, аналогом даної роботи є картина «Місячна ніч на Дніпрі» (Додаток А, рис. А. 1.1.). На сьогоднішній день вона зберігається в Санкт-Петербурзі, а дослідники творчості художника вважають даний твір вершиною творчості Архипа Куїнджі, адже на ньому втілено майстерність художника у зображенні просторової глибини та світлових ефектів.

Варто підкреслити, що художник на картині «Місячна ніч на Дніпрі» (Додаток А, рис. А. 1.1.) досягає неймовірного ілюзорного ефекту освітлення,

що сучасники підозрювали Куїнджі у використанні додаткового джерела світла при створенні полотна. Тим не менш, такий ефект автору вдалося досягнути завдяки контрастності світла та використанню обмеженої палітри кольорів, зокрема, чорного та фосфоресцентного зеленого, що передає мерехтіння місячного світла на поверхні річки. Щодо композиції картини, то слід зазначити, що на ній демонструється низький горизонт, що дозволило художнику передати безмежний простір завдяки зображенню неба на більшій частині полотна. Такий прийом створює відчуття величі природи та вічного спокою, що характерне для романтичного пейзажу. Безперечно, техніка Архипа Куїнджі мала великий вплив на розвиток пейзажу в Україні. Зокрема, його підхід до зображення світла перейняв Йосип Бокшай, який також приділяв увагу світловим ефектам та кольору.

Пейзаж, що є предметом даної наукової роботи, створено в імпресіоністичній манері, а джерелом натхнення стали твори Клода Моне (1840-1926), котрий вважається провідним представником світового імпресіонізму, адже його підхід до передачі на полотні атмосфери, світла та природи мав суттєвий вплив на розвиток пейзажу. Художник хотів передати миттєві та швидкоплинні враження про навколишній світ, насамперед, зосередивши увагу на світлі та кольорах. До прикладу, це продемонстровано у серії картин «Тополі» 1981 р. (Додаток А, рис. А. 1.2 – рис. А. 1.13) та «Копиці сіна» 1890-1891 рр. (Додаток А, рис. А. 1.14 – рис. А. 1.18), на яких передано один мотив, але при різних погодних умовах та освітленні. Такий підхід допомагає передати відчуття швидкого плину часу та змінності погоди.

Символом імпресіонізму є картина «Враження. Схід сонця» 1872 р. (Додаток А, рис. А. 1.19). Її особливістю є нечіткі та розмиті контури та пастельна палітра кольорів, завдяки яким Клоду Моне вдалося передати загальне враження від сцени. У ній втілено емоційність та передано сприйняття навколишнього світу самим автором.

Варто підкреслити, що аналогом моєї роботи є картина «Водяні лілії» 1906 р. (Додаток А, рис. А. 1.20.). На ній відсутня чітка лінія горизонту, що

дозволило художнику створити ефект занурення у воду, де відображення рослинності та неба зливається з квітами на воді.

Метою пейзажу, що є предметом даної кваліфікаційної роботи, було прагнення передати миттєвість враження від природи та використання світла, м'яких розмитих контурів, тому картина «Водяні лілії» була джерелом натхнення у даному контексті. Крім цього, твір Клода Моне містить таку палітру кольорів, яка передає емоційність автора, що також взято за основу для створення власного пейзажу.

Отже, аналіз джерел, серед яких ключовими творами виступили картини Архипа Куїнджі та Клода Моне, дозволив окреслити основні технічні та естетичні орієнтири. Обидва художники єднаються у бажанні передати крізь призму власних творів внутрішній стан природи через колір та світло, що резонує з дипломною роботою.

ЕТАПИ ТВОРЧОЇ РОБОТИ НАД ХУДОЖНІМ ОБРАЗОМ, КОМПОЗИЦІЙНИМ І КОЛОРИСТИЧНИМ ВИРІШЕННЯМ

Створення авторського пейзажу «Вечірні чари Десни» відбувалося протягом декількох етапів, метою яких було формування цілісного художнього образу, який поєднуватиме реалістичне змалювання природи з творчим емоційним сприйняттям навколишньої дійсності.

Перший етап передбачав попереднє вивчення теми. Перш за все, здійснено пошук важливих мистецьких праць, літературних джерел, фотографій Десни у різні пори року. Крім цього, проведено аналіз картин-аналогів, серед яких полотна Архипа Куїнджі «Місячна ніч на Дніпрі», 1880 р. та Клода Моне «Водяні лілії», 1906 р. Зроблено висновок, що з даних аналогів варто наслідувати зображення світлових контрастів на полотні та техніка імпресіоністичного бачення кольорових рефлексів.

На другому етапі було проведене безпосереднє спостереження за природою та навколишньою дійсністю. Варто зазначити, що це дало змогу сформулювати особистісне враження про просторову глибину, кольорову палітру та зміну освітлення у різний час доби. У ході пленарних досліджень вдалося зафіксувати характерні особливості природи під час заходу сонця: м'яке та поступове розсіювання світла, повільне затемнення неба, зміну температури кольорів тощо. Особливу увагу було приділено відображенню неба та природи на водній поверхні Десни – ефект, котрий створює враження подвійної реальності.

Такі безпосередні спостереження за природою, її зміною у різний час доби дозволило уникнути фотографічного бачення навколишнього світу та створити такий образ, що поєднує в собі реалістичні аспекти із суб'єктивними переживаннями. Даний етап був основою для безпосередньої трансформації враження від споглядання за природою у художній образ на полотні, який відповідав би мистецькій традиції імпресіоністів, що завжди намагалися

працювати з натури, щоб зафіксувати моменти змінності кольору та світла в реальному часі.

Етап композиційного пошуку передбачав створення серії ескізів для пейзажу «Вечірні чари Десни» (Додаток Б, рис. Б. 1.1., рис. Б. 1.2.). Це дозволило проаналізувати загальну структуру картини, виокремити основні візуальні акценти та обґрунтувати логіку розміщення усіх об'єктів у просторі. Крім цього, на цьому етапі акцентовано увагу на виборі ракурсу: зображення передано таким чином, ніби безпосереднє спостереження за ним відбувається з берега, що дозволяє в простір картини ближній план (віддзеркалення рослинності та неба у воді) та задній план (дерева і небо). Такий підхід до зображення об'єктів природи створює ефект занурення у середовище пейзажу та допомагає відчувати атмосферу картини. Композиційний акцент перебуває у центрі зображення, де світлова пляма від заходу сонця безпосередньо взаємодіє з річною, створюючи мерехтливу гру кольору та світла. Крім цього, такий акцент вдалося підсилити палітрою кольорів – теплі жовті, помаранчево-фіолетові відтінки контрастують із приглушеними кольорами навколишніх форм. Варто підкреслити, що просторова перспектива побудована таким чином, що деталізація поступово зменшується в глибину композиції, а повітряна перспектива візуально збільшує межі полотна.

Сукупність даних аспектів дозволила створити емоційний образ, де композиція сприяє трансляванню головної теми – зображення магії природнього ландшафту над вечірньою Десною.

Етап колористичного вирішення став одним із найважливіших в процесі створення цілісного художнього образу (Додаток Б, рис. Б. 1.3). Перш за все, головним завданням стало створення такої кольорової гами, що змогла б передати красу природнього освітлення у період заходу сонця над річкою та поетичний настрій. Констатую, що головний акцент зроблено на теплому спектрі, адже при створенні полотна використано насичені відтінки рожевого, оранжевого, золотистого, жовтого, які символізують згасаюче світло дня. Такі кольори використовувались при малюванні неба і його віддзеркалені. Крім

цього, було використано контрастні кольори синього, фіолетового, сірого, що використовувались при зображенні об'єктів, котрі перебувають в тіні: берегової лінії, дерев, поверхні води. Така гра кольорової гами створила візуальну рівновагу та повністю передала необхідну атмосферу (Додаток Б, рис. Б. 1.4.). Важливу роль відведено кольоровим переходам, що виконано у техніці розмитих мазків та плавного лесування, що характерні для митців-імпресіоністів. Така техніка нанесення фарб дозволила уникнути жорстких контурів зображених об'єктів та передати на полотні враження живого та динамічного природнього середовища, що змінюється під дією світла.

Технічне втілення задуму пейзажу «Вечірні чари Десни» реалізовано на завершальних етапах за допомогою олійного живопису. Першим кроком було створення підмальовку – шару, котрий визначав композиційну структуру об'єктів на полотні, розподіл тіні та світла, а також закладав базові кольорові відношення. Його виконано у стриманій гамі кольорів, яка стала основою для подальшого нашарування фарби.

Далі здійснено покрокову роботу в кілька живописних шарів. Спочатку вони були напівпрозорими та тонкими із застосуванням техніки лесування, щоб передати глибину зображення та атмосферу передвечірньої пори. Активно використовувалось світлове моделювання для побудови об'єму зображення та виокремлення центральної частини полотна – ділянки заходжу сонця та віддзеркалення на поверхні води.

Завершальний етап передбачав деталізацію полотна, щоб картина набула точності при передачі природніх особливостей та була завершеною. У цьому контексті акцентовано увагу на рефлексії заходу сонця, неба, об'єктів навколишньої дійсності на воді: завдяки ритмічним та коротким мазкам створено ілюзію пульсації світла на ріпці. Крім цього, деталізовано фактуру рослин, які зображені на передньому плані картини – гілок, листя, трав. Вони отримали чіткий силует, але не втратили імпресіоністичної м'якості (Додаток Б, рис. Б. 1.5.).

Принцип розмитого та заміщеного дзеркального дублювання використано при зображенні дерев, хмар і сонця. Це дозволило передати ілюзорність середовища та правильний емоційний настрій полотна, котре поєднує в собі елементи реального спостереження та вільного імпресіоністичного трактування (Додаток Б, рис. Б. 1.6.).

Дані етапи стали фінальними у процесі створення пейзажу «Вечірні чари Десни» – глибокого візуального та емоційно насиченого полотна, яке передає поетичну атмосферу вечора біля річки.

ВИСНОВКИ

Отже, в процесі виконання кваліфікаційної роботи було проведено ґрунтовне мистецтвознавче дослідження процесу створення авторського пейзажу «Вечірні чари Десни». За результатами дослідження можна зробити такі висновки:

1. Проаналізовано концепцію авторської роботи, окреслено символіку назви пейзажу, художню ідею, а також емоційне навантаження твору. Визначено, що пейзаж є не лише жанровою формою, але й засобом особистісного візуального вираження автора та колективного досвіду народу, пов'язаного з природою рідного краю. У цьому контексті образ Десни транслює світ митця та демонструє відчуття причетності до культурного простору.

2. Здійснено мистецтвознавчий аналіз джерел натхнення та аналогів. було всебічно розглянуто джерела натхнення, серед яких ключовими орієнтирами виступили твори Архипа Куїнджі та Клода Моне. Їхній вплив проявляється у виборі художніх засобів, акценті на світлі, кольорі, а також у прагненні передати не стільки зовнішній вигляд природи, скільки її внутрішній стан та емоційне враження. Проаналізовано еволюцію живопису в Україні та окреслено, як пейзаж із другорядного фону сакральних композицій поступово трансформувався в самостійний жанр. Під впливом європейських мистецьких шкіл українські митці почали звертати увагу на зображення реальних ландшафтів, передаючи естетичну красу природи й водночас формуючи національну художню ідентичність.

3. Окрему увагу приділено Закарпатській школі живопису як унікальному явищу на перетині локального та європейського мистецького контекстів. Її представники, зокрема Адальберт Едерлі та Йосип Бокшай, не лише започаткували нову мистецьку традицію, а й вплинули на формування наступних поколінь художників, що продовжували розвивати пейзажний жанр у гармонії з природою та з глибоким емоційним змістом. Їхня творчість

втілювала реалістичний підхід із водночас романтичним ставленням до рідного краю. Творчість Архипа Куїнджі, з її увагою до ефектів світла, стала основою для розуміння простору в живописі, в той час як імпресіоністична манера Клода Моне вплинула на передачу миттєвого настрою та змінності природи. У поєднанні ці підходи стали головними орієнтирами у створенні авторського пейзажу, в якому акцент зроблено на передачі емоції, атмосфери та враження. Таким чином, аналіз джерел дозволив не лише глибше усвідомити естетичні й технічні особливості вітчизняного та європейського пейзажного живопису, а й визначити індивідуальний стиль авторського твору, який гармонійно поєднує реалістичність, емоційність, вплив світла та кольору – ключові засади для створення повноцінного художнього образу природи.

4. Створено авторську художню роботу «Вечірні чари Десни» на основі аналогів та власного бачення. Вивчення аналогів дозволило визначити ключові художні прийоми, які найбільш виразно передають атмосферу вечірнього пейзажу. Спираючись на ці спостереження, було розроблено власну концепцію композиції, у якій поєднуються реалістичні елементи та емоційне сприйняття природи. Особлива увага приділялася кольоровій гамі, що відтворює ніжне сяйво призахідного сонця, відбитого у водах Десни, а також настроєвості пейзажу, яка викликає у глядача відчуття спокою, гармонії й захоплення красою рідного краю. Авторська інтерпретація була реалізована з урахуванням індивідуального творчого стилю, що надало роботі унікального характеру.

5. Представлено поетапний процес створення авторської картини «Вечірні чари Десни», зокрема описано такі етапи: попереднє вивчення теми, яке полягало в огляді та аналізі літературних джерел та живописних аналогів, проведення власних спостережень за природою вечірньої Десни, композиційний пошук (створення ескізів, визначення та формування основного акценту картини, підбір ракурсу та побудова просторової перспективи), колористичне рішення, яке полягало у виборі вдалої кольорової гами, відповідно до природного освітлення у вечірній час, робота над

полотном (створення підмальовку, робота в кілька шарів для передачі глибини та світлотіньового моделювання, остаточна деталізація, яка полягала у доопрацюванні рефлексів на воді, фактури рослинності і відображення природних елементів, таких як сонце хмари, дерева у воді.

У висновку можна сказати, що створення авторського пейзажу «Вечірні чари Десни» – це результат проведеного художнього аналізу, пошуку стилістичної манери. Дана робота поєднує в собі авторське бачення та традиції пейзажного живопису, що репрезентує її як засіб національної ідентичності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бас І. Тенденції розвитку українського пейзажу ХІХ – початку ХХ століття. *Студентський науковий вісник*. 2017. №41. С.134-135.
2. Жаборюк А.А. Український живопис останньої третини ХІХ - початку ХХ століття. Київ; Одеса: Либідь, 1990. 312 с.
3. Золото Закарпаття. *Дирекція художніх виставок України*. URL: <https://dhvu.org.ua/vistavki/zoloto-zakarpattya/> (дата звернення: 06.05.2025)
4. Ізворін А. Сучасні руські художники. *Вісник Закарпатського художнього інституту*. 2015. Вип. 7. С. 241-267.
5. Марчук І. С. Альбом-каталог «Іван Марчук» (Пейзажі): альбом-каталог. Київ : Атлант ЮЕмСі, 2004. 520 с.
6. Сирохман М. Шлях закарпатського живопису. Монографія. Ужгород: Art Road, 2020. 184 с.
7. Терещак І. Українське мистецтво ХХ ст.: Закарпатська школа живопису. *ОТАК*. Українське мистецтво ХХ ст. URL: <https://otak.news/publications/culture/ukrainske-mystetstvo-khkh-st-zakarpatska-shkola-zhyvopysu> (дата звернення: 06.05.2025)
8. Фомічова Н. Регіональна специфіка формування професійних мистецьких шкіл в Україні. С. 63-67.
9. Ямаш Ю.В. Мотивації Івана Труша у зверненні до образу дерева у живописних циклах. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2015. Вип. 25. С. 370- 374.

ДОДАТКИ

Додаток А

Рис. А. 1.1. Архип Куїнджі. Місячна ніч на Дніпрі. 1880

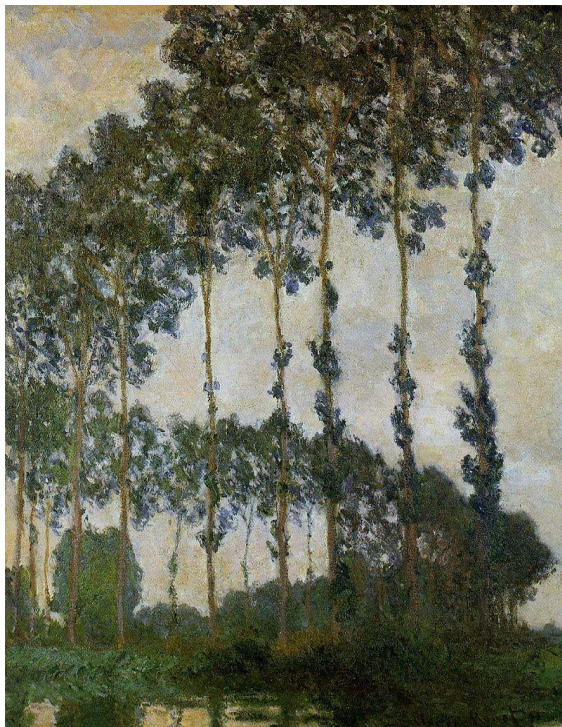

Рис. А. 1.2. Клод Моне. Тополі під Живерні, хмарна погода. 1891

Рис. А. 1.3. Клод Моне. Тополі на березі Єпт, вечірній ефект. 1891

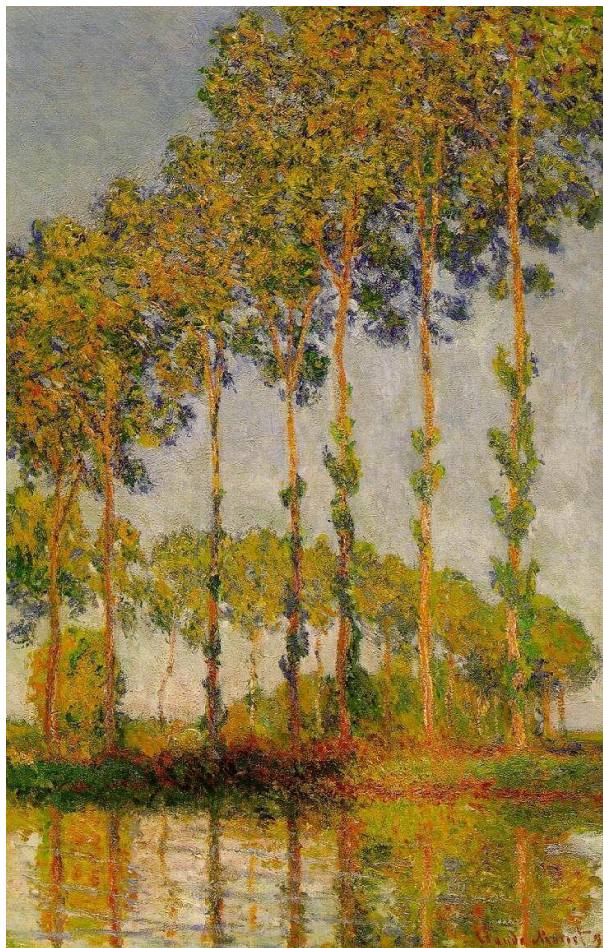

Рис. А. 1.4. Клод Моне. Тополі в ряд. 1891

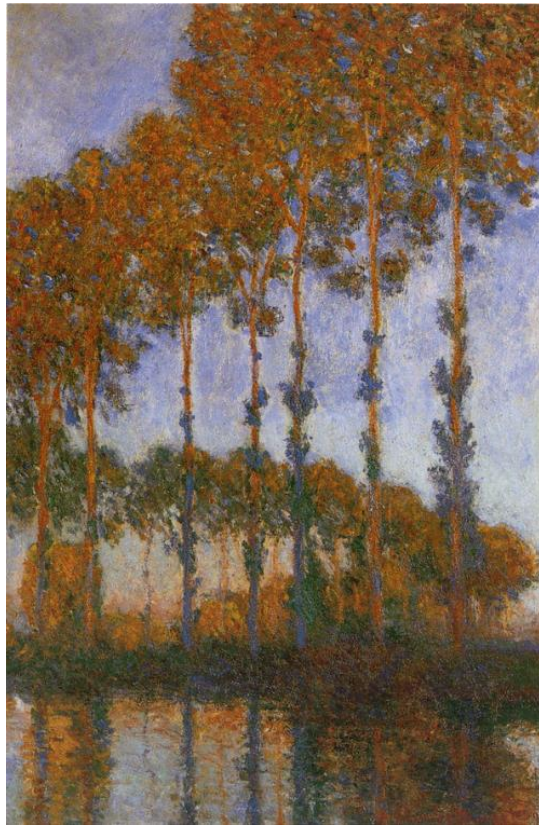

Рис. А. 1.5. Клод Моне. Тополі на березі Епт. 1891

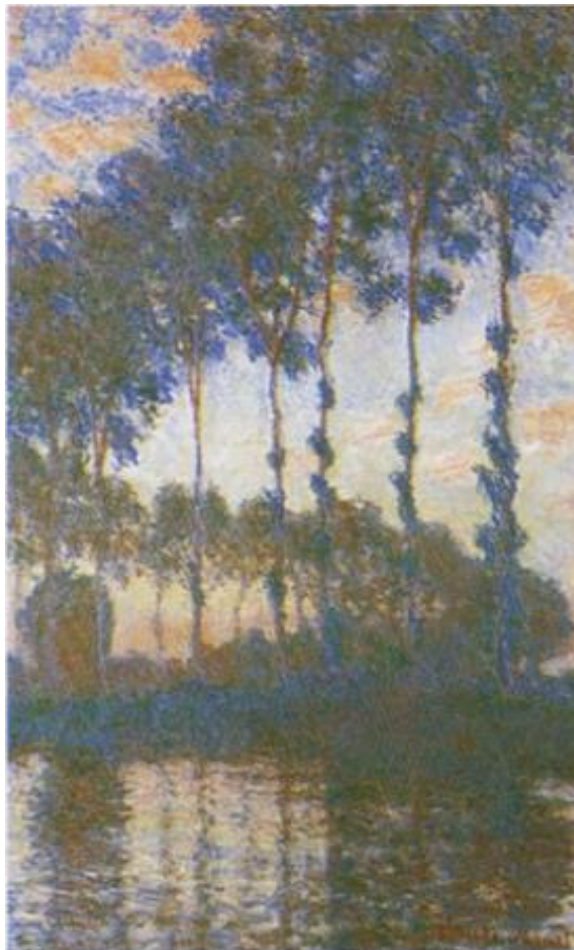

Рис. А. 1.6. Клод Моне. Тополі, захід сонця. 1891

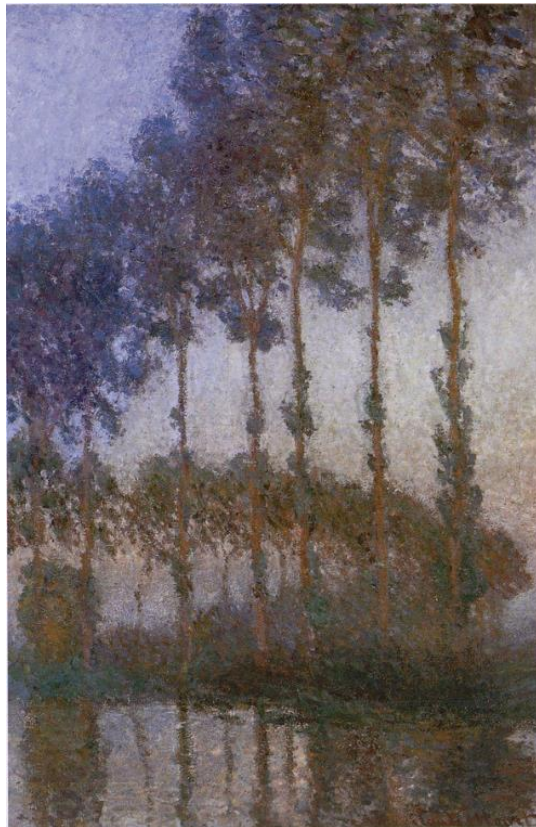

Рис. А. 1.7. Клод Моне. Тополі на березі Епт, сутінки. 1891

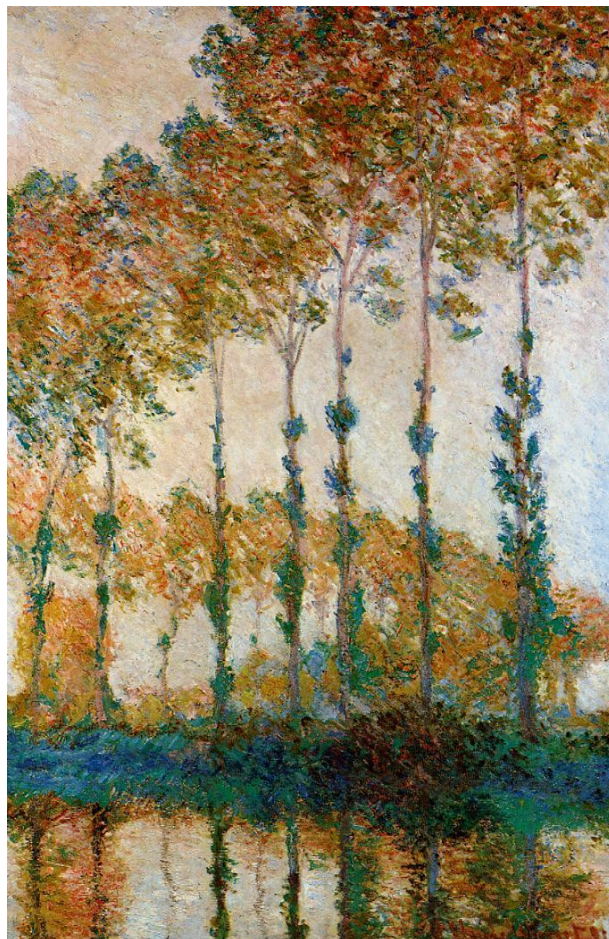

Рис. А. 1.8. Клод Моне. Тополі на березі Епт, осінь. 1891

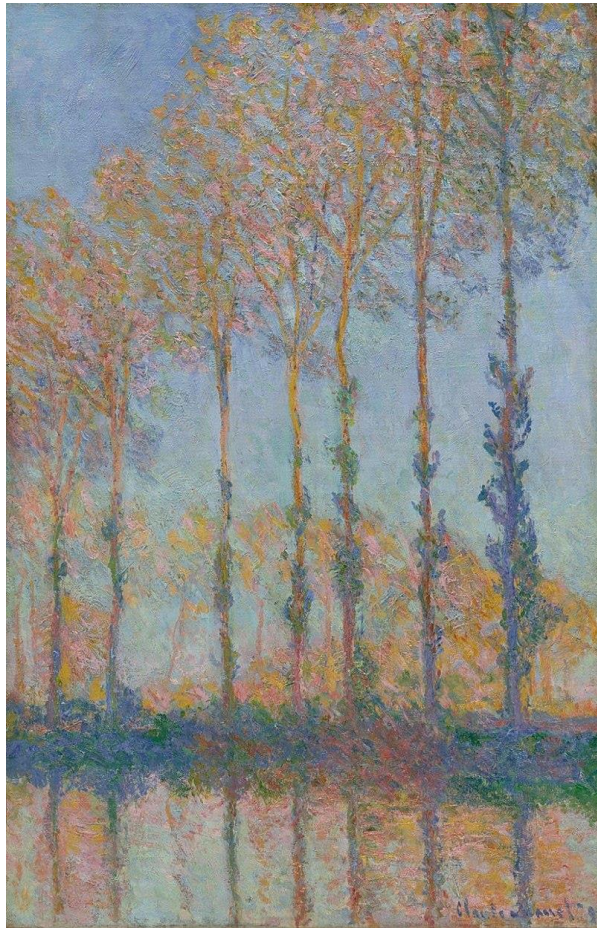

Рис. А. 1.9. Клод Моне. Тополі, біло-жовтий ефект. 1891

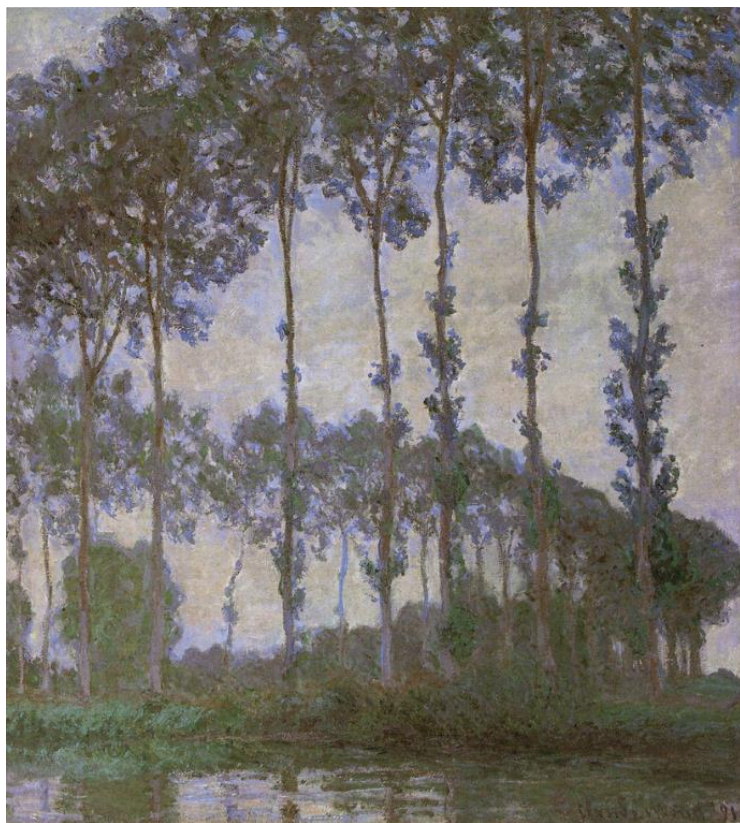

Рис. А. 1.10. Клод Моне. Тополі на березі Епт. 1891

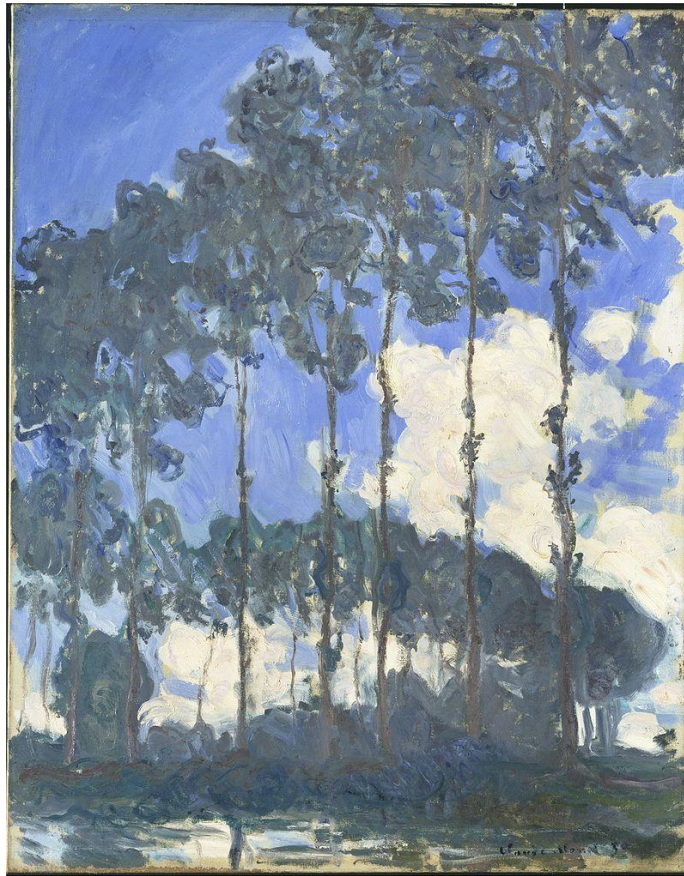

Рис. А. 1.12. Клод Моне. Ефект вітру, ряд тополь. 1891

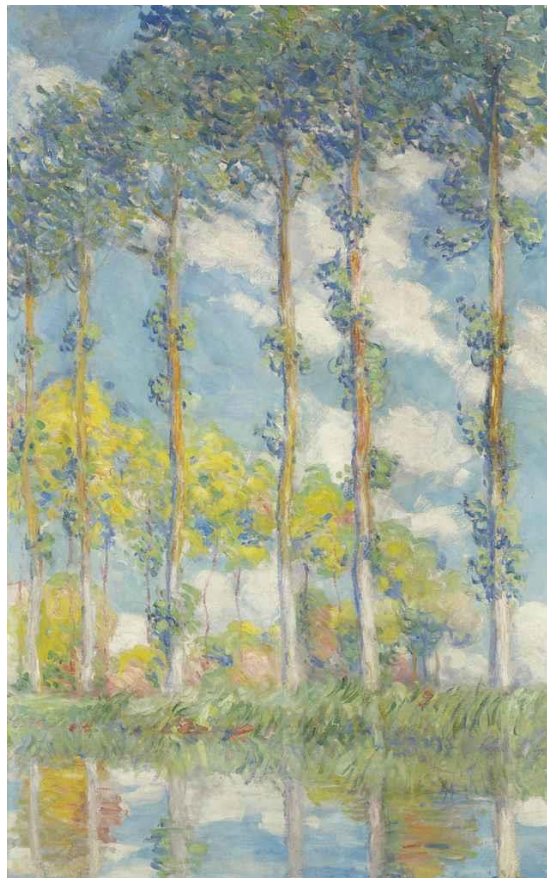

Рис. А. 1.13. Клод Моне. Три дерева, сіра погода. 1891

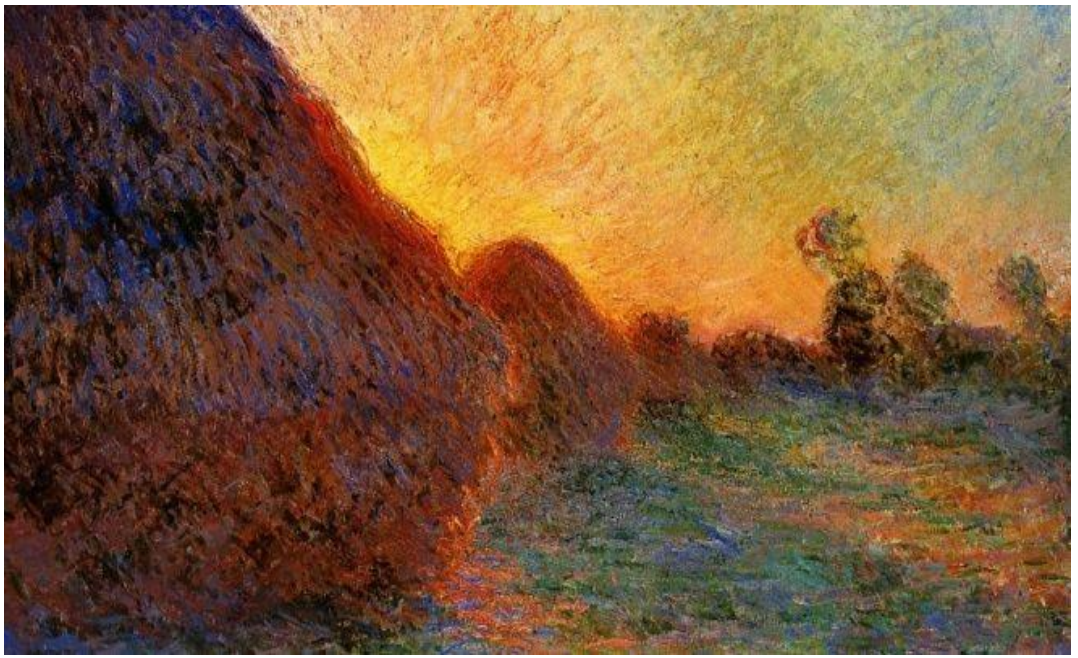

Рис. А. 1.14. Клод Моне. Копиці сіна. 1891

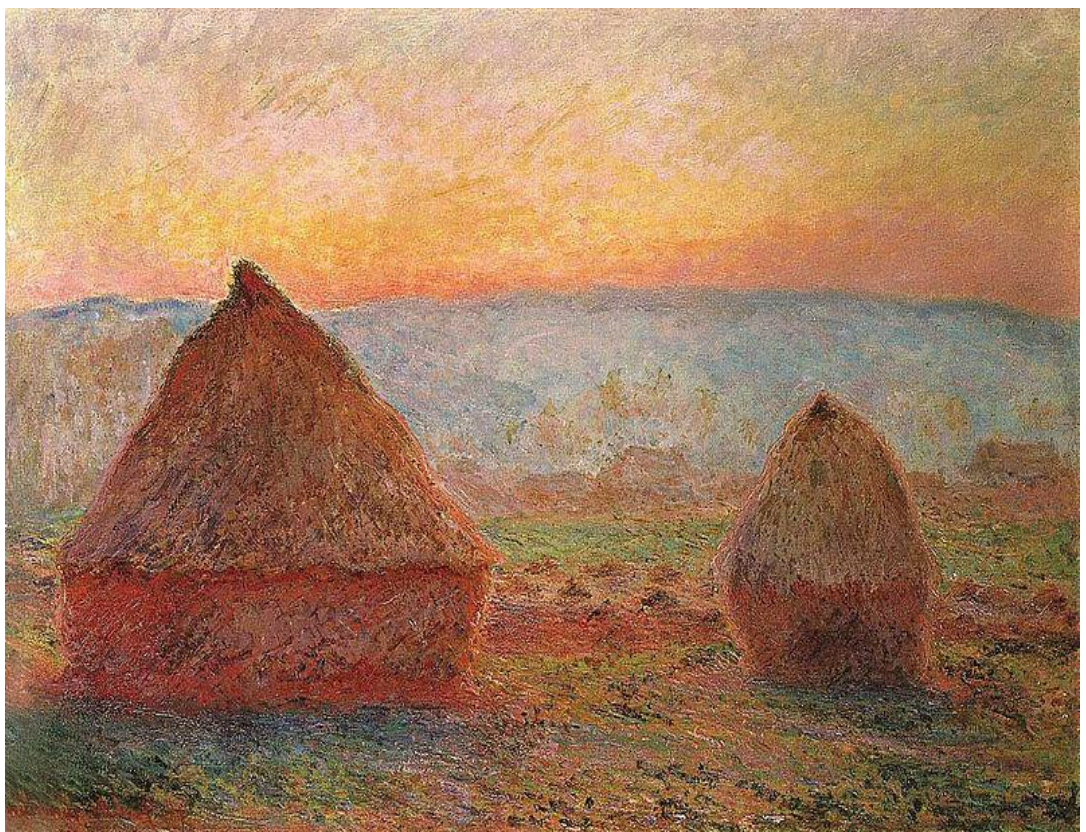

Рис. А. 1.15. Клод Моне. Копиці сіна в Живерні, сонячна погода.

1891

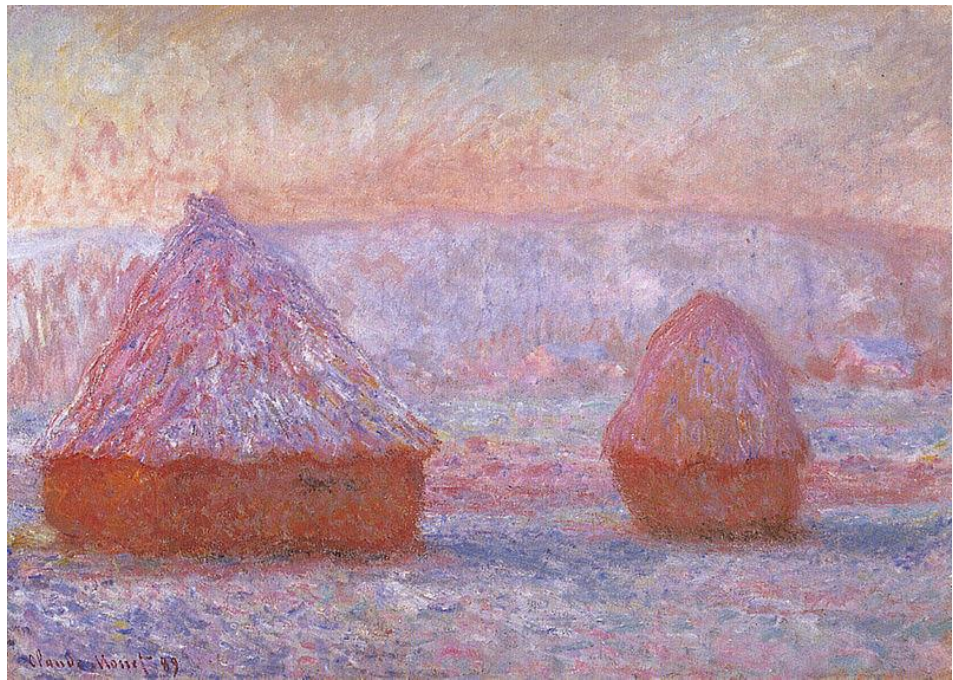

Рис. А. 1.16. Клод Моне. Копиці сіна в Живерні, ефект ранку.
1891

Рис. А. 1.17. Клод Моне. Копиця сіна. 1891

Рис. А. 1.18. Клод Моне. Копиці сіна, зима, похмура погода. 1891

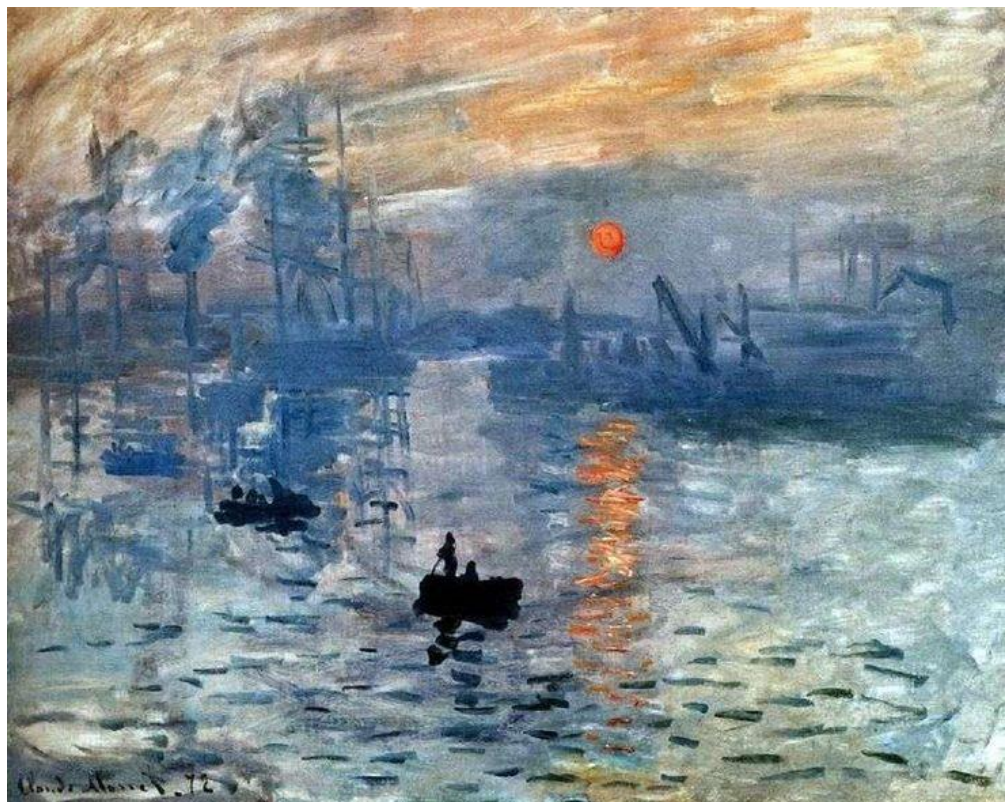

Рис. А. 1.19. Клод Моне. Враження. Схід сонця. 1872

Рис. А. 1.20. Клод Моне. Водяні лілії. 1899

Додаток Б

Рис. Б. 1.1. Крок 1. Композиційно-колористичний пошуки

Рис. Б. 1.2. Крок 2. Ескіз на полотні

Рис. Б. 1.3. Крок 3. Заливка неба

Рис. Б. 1.4. Крок 4. Робота над заливкою річки та рослинного ландшафту

Рис. Б. 1.5. Крок 5. Деталізація роботи

Рис. Б. 1.6. Крок 6. Завершена роботи